

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku Wydz. krajowego w przedmiocie funduszów szpitali krakowskich.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydz. kraj. w przedmiocie szpitali krakowskich, które Wys. Sejm uchwałą z dnia 30. września przekazał komisji administracyjnej, jest dopełnieniem polecenia Wys. Sejmu, danego Wydz. krajowemu uchwałą z dnia 30. września 1878, której brzmienie jest następujące:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby czy to przez umyślną komisję, czy w innej drodze, zbadał gruntownie cel i przeznaczenie wszystkich fundacyj i legatów, należących do szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, i przedstawił wynik tego badania na najbliższej sesji sejmowej wraz z umotywowanym projektem podziału tego majątku między oddziały szpitalne, dalej:

Ażeby wyświecił stosunek funduszu krajowego do majątku tychże szpitali, ażeby przedstawił dokładny rachunek kosztów budowy i to oddzielnie dwóch pawilonów szpitalnych, pawilonu dla obłąkanych, budynku administracyjnego i gospodarskiego, ażeby wyjaśnił, na jakich funduszach ciąży obowiązek opędzania kosztów budowy każdego z tych gmachów, ażeby nakoniec podał projekt refundowania naruszonych kapitałów szpitalnych, o ile to wynika z postanowień pierwiastkowych fundacyi“.

Już w r. 1881 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w dopełnieniu powyższego polecenia wyczerpujące sprawozdanie, które jednakże w roku 1881 nie przyszło do załatwienia. W ciągu roku ostatniego Wydział krajowy działając dalej w kierunku wyjaśnienia, na jakich funduszach ciąży obowiązek opędzenia kosztów budowy nowo wybudowanych gmachów szpitalnych św. Łazarza, i które kapitały naruszone winny być refundowane, udał się w tym przedmiocie do c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej władzy fundacyjnej, i uzyskał orzeczenie, które przyjął za podstawę wniosków swoich obecnych, dołączając odpis onego do sprawozdania Wys. Sejmowi przedłożonego.

Dla wprowadzenia sprawy, komisya administracyjna uważa za potrzebne podać w głównych zarysach przebieg jej dawniejszy.

Sejm r. 1871 upoważnił Wydz. krajowy do użycia na postanowioną budowę nowych gmachów szpitala św. Łazarza w Krakowie kapitałów szpitalnych, w skutek czego wszystkie rozporządzone, i w ciągu budowy zrealizowane sumy, na tę budowę użytymi zostały.

Jednocześnie Sejm polecił Wydziałowi krajowemu zbadać charakteru poszczególnych fundacyi, i postawienie wniosków co do uregulowania stosunków majątkowych szpitala.

Następnie Sejm w r. 1873 ustanowił zasady, według których poszczególne fundacye wydzielone, oraz rozdzielone miały zostać między zakłady z których w dwóch różnych epokach składał się szpital św. Łazarza w Krakowie.

Też same polecenia ponowił Wys. Sejm w r. 1874 przy powzięciu uchwały, uznającej szpital św. Łazarza i św. Ducha za zakład krajowy.

Już w r. 1877 Wydział krajowy przedstawił Wys. Sejmowi wnioski, dotyczące się rozdzielenia majątku szpitalnego, które załatwionemi nie zostały, a w r. 1878 powziął Wys. Sejm uchwałę na wstępie przytoczoną, w skutek której przedłożonem było sprawozdanie w r. 1881 i obecne.

Ze wszystkich uchwał i poleceń Wys. Sejmu tak powyżej cytowanych, jak i z powziętych jeszcze w r. 1868, kiedy Wys. Sejm na zamierzoną dopiero budowę gmachów szpitalnych subwencye z funduszu kraj. w oznaczonych cyfrach dać polecił, jasną jest dążność Wys. Reprezentacyi kraju, aby używając na konieczną i pilną budowę funduszy, jakie najbliżej były do użycia, postąpić według ścisłej słuszności względem poszczególnych fundacyi i nienaruszać prawnej podstawy i przeznaczenia tychże fundacyi i kapitałów.

W obec tej jasnej i sprawiedliwej dążności, mogło w końcu tylko o to chodzić, aby po przeprowadzeniu szczegółowego zbadania przekonać się stanowczo, które kapitały mają niezaprzeczenie ten charakter nienaruszalności, oraz czy są jakie i które są te, co na budowę nowych gmachów szpitalnych obróconemi byćby mogły.

Co do kapitałów, specjalne nie czysto szpitalne, oznaczone mających przeznaczenie, jak msze, pogrzeby i t. p., nie było nigdy sprzeczności zdania, i te też kapitały nie były naruszone, a dochód z nich użytym bywa według swego przeznaczenia.

Co zaś do innych funduszy, dwojakię przez tak długi czas (13 lat), jak sprawa ta się ciągnie, mogło być i było zapatrywanie się. Według jednego, fundacye, które mają wyraźnie oznaczony cel na utrzymanie ubogich chorych, winny być rozróżnione od tych, które są uczynione na szpital w ogóle, te ostatnie mają szersze przeznaczenie szpitalne, którem objętą być może także budowa szpitala; drugie zapatrywanie się jest takie, że wszystkie fundacye szpitala św. Łazarza, jako dla szpitala, który był szpitalem dobroczynnym aż po rok 1854, zaprowadzenia taks szpitalnych, mają zarówno na sobie charakter przeznaczenia dla ubogich chorych, oraz na utrzymanie chorych. Szpital bowiem tylko o tyle, o ile wystarczały na to jego fundacye, obowiązany był do przyjmowania chorych. Takiego zapatrywania się były władze rządzące w Krakowie od r. 1788; nawet Rząd Rzeczypospolitej krakowskiej przystępował do przebudowania szpitala, nie naruszając kapitałów i innych funduszy, i z braku tychże budowę wstrzymał. Tegoż zapatrywania się był i Rząd austriacki, wskazując na podstawie rozporządzeń c. k. Ministerstwa spr. wewn. z dnia 10. kwietnia 1857, że taksa szpitalna wymierzana być ma dopiero po potrąceniu z ogółu wydatków wszystkich dochodów szpitala własnych, które zatem w pierwszym rządzie za służące na utrzymanie chorych uważał.

Nie mniej był tego zdania i Wydział krajowy w sprawozdaniu swoim do Wys. Sejmu z r. 1881, przy którym stawiał wniosek o refundowanie wszystkich fundacyi, majątek szpitala św. Łazarza stanowiących.

Obecnie jednak c. k. Namiestnictwo, jako najwyższa władza fundacyjna, w odezwie z dnia 4. września b. r., do będącego w rozprawie obecnie sprawozdania Wydziału krajowego dołączonej, wchodząc na żądanie Wydziału krajowego bliżej w naturę wszystkich fundacyi szpitala św. Łazarza, objawiło zdanie, że tylko fundacye mające oznaczony cel specjalny, lub wyraźne przeznaczenie dla ubogich chorych są nienaruszalne, inne zaś mianowicie te, które zrobione są dla szpitala w ogóle, mianowicie po r. 1788, od którego to czasu, zdaniem c. k. Namiestnictwa, szpital św. Łazarza stał się szpitalem powszechnym, otrzymać mogą szersze przeznaczenie szpitalne, a zatem i na pobudowanie nowych gmachów użytymi być mogą. Za tem zdaniem poszedł i Wydział krajowy w roku bieżącym, i w tym duchu wnioski swoje Wys. Sejmowi przedłożył.

Komisya administracyjna zgodziła się również na to, aby orzeczenie c. k. Namiestnictwa przyjąć za podstawę do obliczenia funduszów, mogących być użytymi na budowę, a to ze względu, że to jest orzeczenie najwyższej krajowej władzy fundacyjnej, i aby raz stanowczo zakończyć sprawę tę od tak wielu lat ciągnącą się, którą tylokrotnie objawiana wola Wys. Sejmu do uregulowania doprowadzić poleciła i słuszność zakończyć nakazuje.

W badaniu przez komisję administracyjną szczegółowo orzeczenia c. k. Namiestnictwa, i wniosków Wydziału krajowego, z odniesieniem się do wykazu majątku szpitala św. Łazarza Wys. Sejmowi w r. 1881 przez Wydział kraj. przedłożonego, i przez c. k. Namiestnictwo według numerów pozycyi użytego do wskazania fundacyi wieczysty charakter przeznaczenia „dla ubogich“ mających, w wykazie III. okazało się, że jedna z pozycyi, a mianowicie poz. 3cia, mieszcząca w sobie pierwotny zapis ks. Prymasa Poniatowskiego w dobrach, oraz kapitały w ciągu lat z dóbr tych ściągnięte, w orzeczeniu c. k. Namiestnictwa pominiętą była, w obliczeniu zaś sporządzonem przez Wydział krajowy do wieczystych fundacyi na podstawie brzmienia aktu fundacyjnego zaliczoną została tak, że o niej wątpliwem się stało, do której kategorii funduszów według przyjętej zasady policzoną być winna. Dla usunięcia tej wątpliwości Wydział krajowy udał się do c. k. Namiestnictwa z żądaniem wyraźnego pod tym względem orzeczenia, i złożył komisji administracyjnej odezwę c. k. Namiestnictwa z dnia 9. października b. r. l. 59.835 do niniejszego sprawozdania w odpisie dołączoną, według której wszystkie w wykazie III. poz. 3. wymienione sumy uważać należy jako sumy fundacyjne, które mają specjalne przeznaczenie, o ile więc na budowę szpitala krakowskiego użyte zostały, mają być z funduszu krajowego refundowane.

Po tem dopiero wyjaśnieniu wyrachowanie liczebne według numerów pozycyi wykazów majątkowych w sprawozdaniu Wydz. krajowego przeprowadzone okazuje się jasnym i z podstawą zgodnem i według tego wyrachowania kwota 35.093 zł. 44 ct. okazuje się jako ta, która z majątku szpitala św. Łazarza na budowę szpitala użytą być może.

Przystępując do wykazania, jaka zatem kwota refundowaną być winna, Wydział krajowy wprowadza ją z ogólnej kwoty 451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct. pieniędzy, wyłożonych na budowę szpitala, strącając z niej to, co z innych jeszcze funduszów na pokrycie kosztu budowy użytym zostało.

Rachunek ten w krótszy sposób postawiony, wydaje się być jaśniejszym.

Wzięto na budowę według ksiąg rachunkowych Wydziału krajowego, z kapitałów zarodowych:

Oddziału chorych	346.915 zł. 94 ct.
Oddziału położnic i podrzutek	34.973 zł. 84 ct.
Oddziału syfilitycznych	5.699 „ 19 „
Oddziału obłąkanych	4.603 „ 01 „ 45.276 „ 04 „
<u>Razem</u>	<u>392.191 zł. 98 ct.</u>

Odliczając od tej ogólnej sumy przywiedzioną

wyżej kwotę, na której nie ciąży obowiązek

zwrotu 35.093 zł. 44 ct.

i fundusze syfilitycznych i obłą-

kanych, które nie mają aktów fun-

dacyjnych i także zwróconemi być

niepotrzebują 10.302 „ 20 „ 45.395 „ 64 „

Okazuje się suma do refundowania 346.796 zł. 34 ct.

Następnie idzie o załatwienie sprawy co do wydatku wprost z funduszu krajowego na kosztu budowy.

Na pokrycie kosztu budowy, jaki wykazują akta kollaudacyjne i księgi rachunkowe Wydz. krajowego 451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct.

złożyły się oprócz wyżej wymienionych, wziętych z kapitałów zarodowych szpitali	392.191 zł. 98 ct.
Reszta subwencji krajowej z lat 1868—1870	15.202 „ 38 „
Zaliczki później czynione z kasy krajowej	34.964 „ 96 $\frac{1}{2}$ ct.
Taxy z muzyk do kasy szpitala wpływające	5.159 „ 92 ct.
Dochody różne szpitalne	4.111 „ 63 „
Razem	451.630 zł. 87 $\frac{1}{2}$ ct.

Reszta subwencji z lat 1868—70 15.202 zł. 38 ct. była bezzwrotną i już była wykazaną w zamknięciach rachunkowych lat dawniejszych. Obecnie co do zaliczek w kwocie 34.964 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct., Wydział krajowy wykazał, i komisya administracyjna jest tego zdania, że wobec powyżej skreślonego stanu rzeczy ta kwota odpisaną być winna.

W wykonaniu tej części uchwały sejmowej z 30. września 1878, która poleca przedstawienie projektu rozdziału majątku szpitalnego św. Łazarza między pojedyncze oddziały, Wydział kraj. przedkłada sposób rozdziału zrefundować się mającego majątku, między oddziały chorych, położnic i zakład podrzutek. Szczegółowy wykaz dotacyi udzielonej funduszowi budowy z majątku zarodowego szpitali krakowskich złożony W. Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego w roku 1881 okazuje sumę kapitału wziętego z funduszu położnic i podrzutek zł. 34973·84; w braku pewnej podstawy do owego rozdzielenia Wydział krajowy proponuje i komisya administracyjna zgadza się, aby połowę z niego zł. 17486·92 wydzielić dla funduszu podrzutek, który jako zupełnie osobny zwróconym być powinien i kiedyś na właściwy cel użytym być musi. Co do drugiej połowy przypadającej na fundusz położnic komisya administracyjna nie podziela zdania Wydziału krajowego co do sposobu obliczenia takowej, lecz sądzi, że cała ta druga połowa funduszowi położnic przypaść powinna.

* * *

W sprawozdaniu swoim Wydział krajowy stara się wykazać, jak dalece refundowanie kapitałów zarodowych szpitala św. Łazarza na utrzymanie w nim ubogich chorych przeznaczonych, wpływanie na ulżenie taksy w klasie III. chorych pielęgnowanych w tym szpitalu. Opiera się w tem na rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewn. z 10. kwietnia 1857, według którego taksa szpitalna wymierzona na podstawie kosztów utrzymania szpitala i ilości dni leczenia, obliczana być powinna po strąceniu według ich przeznaczenia tych przyrostków, które z fundacyi, z legatów itp. do funduszu szpitala wpływają.

Komisya administracyjna nie wchodząc w tę sprawę jako sprawę wewnętrzną szpitali i niemającą wpływu na wnioski teraz do uchwalenia przedstawione, czyni tu tylko uwagę, że zdaniem jej dochód z kapitałów refundowanych nie powinien być potrącony przy ustanowieniu taksy, bo dochód ten przeznaczony jest na mocy aktów fundacyjnych wyłącznie dla ubogich. Dochodem tym powinny być zatem pokrywane tylko należitości za takich chorych, za których jako zupełnie ubogich płaci obecnie fundusz krajowy.

* * *

Suma mająca się refundować wynosi zł. 346.796·34. Wydział krajowy wnosi zwrócenie tej sumy funduszowi szpitala św. Łazarza w ciągu lat 50, według załączonego planu w ratach rocznych po zł. 18.996·37 z której procenta iść będą na potrzeby utrzymania ubogich chorych w szpitalu.

Komisya administracyjna sądzi, że Wydział krajowy poszedł za daleko w usunięciu ostatecznego terminu całkowitej spłaty, mając na celu tylko zmniejszyć roczne, a na dłuższy czas rozciągnięte obciążenie budżetu krajowego.]

Zważywszy, że nawet krótszy termin umorzenia jest pożądanym, a nie obciąży zbytecznie funduszu krajowego, albowiem] jak to Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu wyluszczył, procenta

pod zarządem Wydziału krajowego zawsze i tak na pokrycie wydatków szpitala używanymi będą i tylko w innej rubryce budżetu pomieszczenie swe znajdą a fundusz krajowy z tego tytułu więcej opłacać nie będzie.

Komisya administracyjna przedkłada Wys. Sejmowi plany amortyzacyjne obliczone na lat 37, według których roczna rata dla całego amortyzującego się kapitału 346.796 zł. 34 ct. wynosi nie 18.996 zł. 37 ct., jak w planie Wydziału kraj., lecz w 36 latach po 20.807 zł. 78 ct., a w ostatnim roku 15.161 zł. 31 ct. Plany te sporządzone są osobno dla każdego z wydzielonych funduszy, to jest dla 311.822 zł. 50 ct. funduszu chorych, a 17.486 zł. 92 ct. funduszu podrzutek. Takież sam plan amortyzacyjny jak dla podrzutek służy i dla funduszu połoźnic.

Komisya administracyjna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zaliczona z funduszu krajowego na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie kwota 34.964 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct. zostaje odpisaną.

2. Wzięta z funduszy szpitala św. Łazarza na budowę kwota 346.796 zł. 34 ct. w. a. zostanie zwróconą temuż funduszowi, a mianowicie oddziałowi chorych 311.822 zł. 50 ct., oddziałowi połoźnic 17.486 zł. 92 ct. i tyleż oddziałowi podrzutek.

3. Zwrot nastąpi w 37 rocznych ratach według załączonych planów umorzenia.

Lwów dnia 11. Października 1882.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

Paszkowski.

Odezwa c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Odnośnie do szanownej odezwy z 30. Września 1882 L. 48.059 oznajmia się Świątnemu Wydziałowi krajowemu, że c. k. Namiestnictwo w odezwie swej z 4. Września 1882 L. 51.248 ograniczyło się na wyjaśnieniach względem tych kapitałów szpitalnych, które już według pierwotnych dokumentów zapisane zostały w gotówce, wychodząc z założenia, że tylko takie kapitały użyte zostały na budowę krakowskiego szpitalu.

Gdy zaś obecnie Świątny Wydział krajowy żąda opinii co do pozycji 1, 2 i 3 wykazu III, oznajmia się co następuje:

Pozycje 1 i 2 wyk. III. nie mogą stanowić przedmiotu żadanego wyjaśnienia, gdyż nieruchomości tamże wyszczególnione służą na pomieszczenie samego zakładu szpitalnego.

Co do pozycji 3 wyk. III., to okazuje się z zapisu z 10. Września 1788, że dobra tamże wymienione zapisane zostały na własność szpitala św. Łazarza po wieczne czasy z przyczyny, jak się wyraża zapisodawca, czem raz zwiększających się wydatków spowodowanych wzmagającą się ilością chorych i podrzutków.

Z tego wypływa, że dobra te przeznaczone zostały jako wieczysty fundusz żelazny, którego dochody obracane być winny na pokrycie wydatków dla chorych i podrzutków w tymże szpitalu utrzymywanych, wszystkie więc w pozycji 3 wymienione sumy ze sprzedaży dóbr Rączna i Jeziorzany wynikłe, jakoteż indemnizacya przedstawiająca kapitał z uwłaszczenia włościan, niemniej też odsetki wyrównawcze i załęgłe renty, relutum za fundus instructus i skapitalizowane dochody, w ogóle wszystkie tam wymienione kwoty uważać należy jako sumy fundacyjne, które mają specjalne powyżej wymienione przeznaczenie.

O ile więc te w pozycji 3. wyk. III. poszczególnione sumy na budowę szpitala krakowskiego użyte zostały, mają być z funduszu krajowego refundowane.

Lwów dnia 9. Października 1882.

Potocki.

5% plan umorzenia dla funduszu chorych

kapitału 311.822 zł. 50 ct. w 37. rocznych ratach, a to: przez 36 lat w rocznych równych ratach po 18.709 zł. 34 ct., zaś w 37. roku z roczną ratą w kwocie 13.633 zł. 41 ct. w. a.

L. raty	Kapitał		Odsetki		Reszta długu pozostająca do spłaty	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	3.118	22	15.591	12	308.704	28
2	3.274	13	15.435	21	305.430	15
3	3.437	83	15.271	51	301.992	32
4	3.609	72	15.099	62	298.382	60
5	3.790	21	14.919	13	294.592	39
6	3.979	72	14.729	62	290.612	67
7	4.178	71	14.530	63	286.433	96
8	4.387	64	14.321	70	282.046	32
9	4.607	02	14.102	32	277.439	30
10	4.837	38	13.871	96	272.601	92
11	5.079	24	13.630	10	267.522	68
12	5.333	21	13.376	13	262.189	47
13	5.599	87	13.109	47	256.589	60
14	5.879	86	12.829	48	250.709	74
15	6.173	85	12.535	49	244.535	89
16	6.482	55	12.226	79	238.053	34
17	6.806	67	11.902	67	231.246	67
18	7.147	01	11.562	33	224.099	66
19	7.504	36	11.204	98	216.595	30
Z przeniesienia						
Do przeniesienia	95.227		260.250		311.822	
Suma	20		260.250		50	
			375.347		15	

5% plan umorzenia dla funduszu późnic

kapitału 17.486 zł. 92 ct. w 37 rocznych ratach, a to: przez 36 lat w rocznych równych ratach po 1.049 zł. 22. ct., zaś w 37 roku z roczną ratą w kwocie 763 zł. 95 ct.

(Takież sam plan umorzenia służy także dla funduszu podrzutków 17.486 zł. 92 ct. a. w.)

L. raty.	Kapitał		Odsetki		Reszta długu pozostała do spłaty	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	174	87	874	35	17.312	05
2	183	62	865	60	17.128	43
3	192	80	856	42	16.935	63
4	202	44	846	78	16.733	19
5	212	56	836	66	16.520	63
6	223	19	826	03	16.297	44
7	234	35	814	87	16.063	09
8	246	07	803	15	15.817	02
9	258	37	790	85	15.558	65
10	271	29	777	93	15.287	36
11	284	85	764	37	15.002	51
12	299	09	750	13	14.703	42
13	314	05	735	17	14.389	37
14	329	75	719	47	14.059	62
15	346	24	702	98	13.713	38
16	363	55	685	67	13.349	83
17	381	73	667	49	12.968	10
18	400	82	648	40	12.567	28
19	420	86	628	36	12.146	42
Z przeniesienia						
	5.340	50	14.594	68		
Suma						
	17.486	92	21.048	95		